

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII
CU PREDARE ÎN LIMBA MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
Secțiunea A Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapa națională
11 aprilie 2025
Clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Discuțiile în jurul plecării mele au început în preajma bacalaureatului. Mama susținea dorința mea de a pleca la Paris cu condiția să urmez Conservatorul. Nu știu de ce credea că aș putea să ajung o mare pianistă. Tata voia să-mi iau licența în Drept.

- Cui am să las biblioteca juridică, clientela, biroul? Peste trei ani o trimit să-și ia doctoratul la Paris. Dar, deocamdată, să se înscrie la Universitate, aici.

- La Universitate? protesta tanti Marie. Și după cursuri să umble hai-hui cu studenții în cafenele și cârciumi, să discute despre războiul din Abisinia? Nu vezi că a înnebunit tineretul?

- La Paris nu sunt cafenele și cârciumi? a întrebat tata.

- Acolo e altceva..... nu te știe nimeni...

- Treaba ei. Cum o să-și aștearnă, așa o să doarmă, îi ținea isonul *Neneea. [...]

Itinerarul *meu până la Paris, prin Italia, fusese notat în cele mai mici amănunte. Aveam însemnată până și clipa când trebuia să privesc pe fereastră ca să văd un peisaj care îi plăcuse mamei în călătoria de nuntă sau tatei. [...] Acest itinerar, tocmai fiindcă era atât de *amănunțit* *indicat, mă scotea din sărite. De o parte și de alta a drumului mi se părea că văd grațiile vieții mele și nu știam cum aș face să ajung la Viena, să rămân măcar câteva zile, să o văd pe Trude. Dar ultima dată când batista mamei a *fâlfâit* *, albă, în zare, am înțeles că nu-i un semn de pace, ci tot o amenințare: „Bagă de seamă....știi că n-ai voie....” [...]

Câmpul galben și neliniștit de apropierea furtunii părea o pânză de Van Gogh. Pe geam lângă mâinile mele am văzut niște mâini enorme, cum sunt acele mânuși, ghete sau creioanele de reclamă. Curioasă am ridicat capul să văd cui aparțin. Era neobișnuit de înalt bărbatul care privea pe fereastră. Mi-am apropiat mâinile de ale lui ca să văd dacă sunt de două ori mai mari decât ale mele. [...] Mi se părea că ne cunoaștem de mult, că am dreptul să-i spun pe nume, că am toate drepturile. Ștefan..... [...] M-a întrebat unde plec.

- La Paris, am răspuns cu un fel de mândrie, care l-a făcut să zâmbească. [...]

- Singură?

Mi-am îndreptat umerii, ca să par mai înaltă.

- Tata vrea să fac Dreptul, mama-Conservatorul...

- Și dumneata?

- Eu vreau să scriu un roman. [...]

Ștefan asculta atent.

- Parcă te văd în atelierul Martei. Când mi-a spus: „o viitoare romancieră”, mi-am amintit prima poezie pe care am învățat-o când eram la grădiniță: „*Ich bin der kleine Gerngross*” *... E vorba de un băiețel care ia pălăria tatălui și se crede domn. Acum, te văd cu alți ochi. Și totuși e greu să începi de-a dreptul cu un roman.

- Mi se pare că dacă aș avea o încăpere pe care să pot să o încui, un pat și o masă, pereți albi fără fotografii de familie, fără tablouri proaste, aș putea să scriu. Când am să fiu singură, am să pot să-mi împrăștiu peste tot caietele, hârtiile, în loc să le ascund. Dacă am să pot să deschid ferestrele când vreau, și să respir aer curat..... să respir.....

Cella Serghi, *Cartea Mironei*

*a ține isonul = a aproba, a susține vorbele/ideile cuiva

*itinerar = traseu, drum pe care se desfășoară o călătorie

*amănunțit = detaliat

*a fâlfâit = s-a mișcat în bătaia vântului

*Ich bin der kleine Gerngross = sunt micul Gerngross

B.

Dacă te uiți cu atenție la mulți dintre colegii tăi de generație, la mulți dintre adolescenți, ai să poți vedea asta, sunt conștienți: **lipsa** unui plan, a unui proiect, oricât de nerealist sau *hiperbolic** ar fi el, ori chiar a unui ideal sau vis [...]. Ca și cum viața ar fi deja trasată pentru ei, nu mai e nimic de schimbat... [...] De fapt, dacă adolescentul pentru care am scris paginile care urmează ar avea un chip și un nume, dacă l-aș întâlni, chiar asta mi-ar plăcea să-i pot spune: continuă să visezi! Nu te teme că făcând asta vei amâna trecerea către maturitatea pe care ți-o dorești așa de mult pentru că și adulții visează, deși o **ascund** față de cei din jur (și, uneori chiar și față de ei înșiși). [...] O fac și ei, chiar dacă pe ascuns, pentru că, în realitate, a visa nu înseamnă fi mai puțin adult, ci a fi o ființă umană întreagă, neciuntită de prejudecăți, care se ghidează încă după idealurile proprii și *năzuiește** să crească, **să se dezvolte**. [...]

Nu poți trăi, de pildă, fără să te lovești, să te confrunți, la un moment dat, cu problema libertății. Dar uite, o lecție banală despre libertate, pe care ar fi bine să o învățăm în adolescență, este adesea sărită de adulții care ne stau în preajmă: nu orice restrângere a libertății este un lucru rău. Unele limite sunt bune, chiar necesare pentru a putea dobândi ulterior libertăți mai ample. Dacă sunt *silit** să merg la școală, fiindu-mi astfel restrânsă libertatea, asta mă va ajuta mai târziu să duc un trai decent sau, în orice caz, să mă pot mișca autonom prin lume. Spun că e o lecție bine de deprins încă din adolescență, pentru că atunci descoperim, de fapt, libertatea și începem să o prețuim. Doar că o apreciem, ușor naiv, sau într-o cheie romantică, după tiparul „totul sau nimic”, ceea ce se poate dovedi, mai târziu, un lucru **dăunător**, pentru că omul care rămâne un revoltat toată viața, față de orice, nu poate ajunge să se simtă bine **cu sine** și cu lumea. Asta nu înseamnă că maturitatea nu ar avea nimic de-a face cu revolta, nici vorbă! Dar revoltele adultului sunt, de cele mai multe ori, *cumpănite**, alese cu grijă și calculate oarecum în privința consecințelor pe care le pot avea. Pentru că odată cu trecerea timpului (și cu puțin noroc ce-i drept), reușim să învățăm că aproape nimic în lume nu este zugrăvit doar în alb și negru. Totul stă în nuanțe: *win some, loose some**.

Cuvânt înainte al romanului **Socrate în blugi** de Laurențiu Staicu

*hiperbolic - exagerat

*năzuiește - speră

*silit - obligat

*cumpănite – echilibrate

*win some, lose some – câștigi ceva, pierzi altceva

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaie de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Indică antonimele pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în textul *Cuvânt înainte-Socrate în blugi*, de Laurențiu Staicu. **5 puncte**

2. Precizează, pe baza textului, *Cartea Mironei* de Cella Serghi, care este perspectiva narativă, justificându-ți răspunsul. **5 puncte**

3. Menționează dacă ești de acord/ nu ești de acord cu afirmația extrasă din textul *Cuvânt înainte* la romanul *Socrate în blugi*, de Laurențiu Staicu: *Dacă te uiți cu atenție la mulți dintre colegii tăi de generație, la mulți dintre adolescenți, ai să poți vedea asta, sunt conștienți: lipsa unui plan, a unui proiect, oricât de nerealist sau hiperbolic* ar fi el, ori chiar a unui ideal sau vis [...]. Ca și cum viața ar fi deja trasată pentru ei, nu mai e nimic de schimbat...*, motivându-ți alegerea. **5 puncte**

4. Explică de ce personajul Ștefan, din *Cartea Mironei* de Cella Serghi, îi spune naratoarei: *mi-am amintit prima poezie pe care am învățat-o când eram la grădiniță: „Ich bin der kleine Gerngross”... E vorba de un băiețel care ia pălăria tatălui și se crede domn. Acum, te văd cu alți ochi. Și totuși e greu să începi de-a dreptul cu un roman*. **5 puncte**

5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul *Cartea Mironei* de Cella Serghi: *Mi se pare că dacă aș avea o încăpere pe care să pot să o încui, un pat și o masă, pereți*

albi fără fotografii de familie, fără tablouri proaste, aş putea să scriu. Când am să fiu singură, am să pot să-mi împrăştii peste tot caietele, hârtiile, în loc să le ascund. Dacă am să pot să deschid ferestrele când vreau, şi să respir aer curat..... să respir.....

5 puncte

Notă

Niciun răspuns nu va depăşi 100 de cuvinte.

Pentru conţinut, vei primi 25 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănţuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuaţia – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunţuri.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Imaginează-ţi că ești cea mai bună prietenă a personajului narator/cel mai bun prieten al personajului narator din textul *Cartea Mironei* de Cella Serghi. Scrie pentru revista școlii un articol intitulat „Prietena mea”, în care să prezinți portretul moral al acesteia, în 80-100 de cuvinte. Vei avea în vedere:

- numirea a două trăsături morale ale acesteia;
- ilustrarea trăsăturilor cu exemple din textul dat;
- corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului narator;
- originalitatea în abordarea cerinței;
- respectarea normelor de redactare specifice tipului de text solicitat.

Notă! Pentru conţinut, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul III

35 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, despre importanța libertății de a alege și de a-ți împlini visele la vârsta adolescenței, pornind de la cele două texte și valorificând experiența ta literară, culturală sau personală.

În redactarea eseului vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care libertatea este importantă în adolescență;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple din cele două texte;
- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la importanța împlinirii viselor, în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală/personală referitoare la importanța libertății de a-ți împlini visele;
- precizarea modului în care vârsta influențează viziunea asupra libertății.

Pentru **conţinutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănţuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuaţia – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 300 de cuvinte. Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.